

mensgeworden en heeft

Onder ons

gewoond

Contactblad Missiezusters Dienaressen van de Heilige Geest

*In de
schaduw
van de
pandemie*

IN DIT NUMMER

- Voorwoord
- Jubilarissen
- Gedichten
- Gemeente

Het Retraitehuis, Moerwijk, Amsterdam

- Reflectie corona

Corona brengt me terug naar de bron

Verblijf in India

Aan elke wolk zit een gouden randje

Niks gebeurt zomaar

God slaapt niet

Hoe heb ik deze tijd tot nog toe ervaren en hoe zagen mijn werkzaamheden eruit

Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt

Corona, je verandert mijn levensstijl en gedachten

Is Covid-19 een crisis of genade?

- Community In Movement (CIM)

- Gerechtigheid Vrede Heelheid van de Schepping (GVS)

Een online gedachtewisseling over Laudato Si', Wereldmaaltijd, Laudato Si'-middag

- Overweging-Zr. Melina
- Dankbrief-Felicity Salina
- Dankgebed-Zr. Sophine
- In memoriam

Zr. Sophine, Zr. Bernadina, Zr. Monique, Zr. Odette

We bevinden ons in de Adventstijd en bereiden ons voor op Kerstmis. Dit jaar doen we dat in een bijzondere, ja zelfs vreemde sfeer: er heerst geen feeststemming. Onze wereld is in een ernstige gezondheidscrisis beland die we begin 2020 niet konden voorzien. Méér dan ooit wachten we op een Redder - een Emmanuel, God met ons - die ons kan bevrijden van de ellende van Covid-19.

Advent is een tijd van **WACHTEN** ... Wachten op een ontmoeting met de Heer naar wiens komst we reikhalzend uitzien. Toelevens naar die ontmoeting vraagt van ons dat we - net als Maria - een contemplatieve houding aannemen. Dat we **LUISTEREN** naar alle aspecten van het leven en **WACHTEN**, vol **GEDULD** en **HOOP**.

Maar wachten is niet iets dat mensen van de 21e eeuw graag doen: het lijkt verspilling van kostbare tijd. In onze hedendaagse wereld worden we geacht 'in het moment' te leven: met één druk op de knop krijgen we snel antwoorden en reacties. Als die uitblijven, worden we ongeduldig. In zo'n wereld lopen we het gevaar een soort 'geautomatiseerd wezen' te worden, zo ánders dan onze Schepper ons bedoelde te zijn: een mens, een gevoelig wezen verbonden met de natuurlijke én spirituele wereld, geschapen als beeld en gelijkenis van het goddelijke.

Onze rusteloze wereld is tot stilstand gebracht. Urgentie, waakzaamheid, angst en verlies zijn de kernwoorden die horen bij de wereld van COVID. Ze sijnpen ons hart en onze geest binnen. En bijna ongemerkt bepalen ze hoe we door deze nieuwe wereld navigeren. Er zijn scenario's die beschrijven hoe het verder gaat ná een economische of maatschappelijke crisis; die zijn er óók op het vlak van familiale en sociale harmonie, van ecologie en solidariteit. Er vallen wijze lessen te trekken!

Deze tijd vraagt dat we fysiek afstand nemen van elkaar, niet uit zelfzuchtige bescherming maar om elkaars gezondheid te eerbiedigen. Op een ander niveau brengt deze sociale afstand ons ook dicht bij elkaar: als we beseffen dat we enkel samen, als leden van één mondiale familie, kunnen bouwen aan een leefbare toekomst voor allen.

Wij kennen onzekerheid en angst maar, net als Maria, ook geloof, vertrouwen en passie voor God en de mensheid: dat is een solide basis voor de toekomst. Reflectie en gebed zullen ons leren ontdekken hoe die vorm te geven, geholpen door de deugd van de hoop. In de strijd tegen het kwaad is het aan ons getuigenis af te leggen van de christelijke hoop, dat is: 'Hopen, zelfs als er geen reden is om te hopen' (Romeinen 4:18). Zelfs als we denken dat de avond is aangebroken, is het onze missie in de wereld het Licht van Christus te laten zien dat zegeviert over alle kwaad en duisternis. Ons geloof lééft, al kennen we soms twijfel en vragen. Het kan een onderscheidende bijdrage leveren in de eeuwige strijd tegen het kwaad. Hoewel fysiek beperkt tot onze huizen en onze gemeenschappen, is er nog steeds een spirituele gemeenschap die we met elkaar moeten smeden. Gebed is onze kracht, ons toevluchtsoord ... niet om de verontwaardigende realiteit te ontvluchten, maar om ons nauwer te verenigen met allen die strijden tegen het kwaad, tegen eenzaamheid en de dood. Nee, niet alles is geannuleerd: de zon niet, de seizoenen niet, relaties niet, de liefde niet, de vriendelijkheid niet, de gesprekken niet, de hoop niet. En Gods liefde voor zijn mensen wordt nooit opgeheven; die blijft duren.

Namens de redactieleden - zuster Melina, zuster Lili en Tineke Verkuijlen - dank ik u voor uw medewerking. We wensen u een gezegend Kerstfeest en een gezond Nieuwjaar!

Zr. Celine Padinjareannasseril
Provinciaal Leidster

2 JANUARI EN 2 JULI 2020

Dit jaar vierden zes zusters hun professiefest op een bescheiden wijze gezien de coronaperiode. Zrs. Sophine Verschuuren (†), Chrestina Waaijer en Theodereta Warmerdam bereikten de mijlpaal van 65 jaar en de zusters Beatrijs Jonkers, Coleta Kouijzer en Michèle van Ommen vierden hun diamanten feest. Met de medezusters was in de kapel een Eucharistieviering met inspirerende woorden. Des te meer een feest met de Heer. Na afloop van de Eucharistieviering volgde een gezellig samenzijn op coronafstand onder het genot van een kopje koffie/thee. De vele kaarten en fraaie boeketten in huis herinnerden aan deze feestelijke dag. De jubilaressen kijken terug op een schitterende dag en vertellen in hun verhaal over hun roeping, over hun leven dat in het teken stond van het zorgen voor anderen.

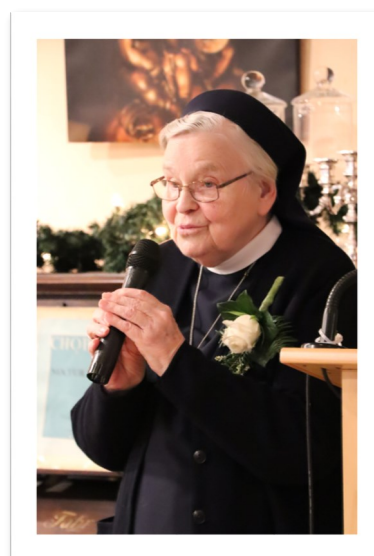
ZR. BEATRIJS 60-JARIGE PROFESSIE

De 85-jarige zuster Beatrijs vertelt het volgende: “Samen met zeven zussen en vier broers groeide ik op en deelde mijn jeugd op een boerderij van mijn ouders in Valkenswaard.

Op dit bedrijf heb ik gewerkt, waar het in het oogstseizoen aanpakken was maar, daarnaast tijd en gelegenheid voor verdere ontwikkeling. Landbouwhuishoudschool, allerlei cursussen, sport, kunst en cultuur. Ik zie met grote dankbaarheid terug op deze zorgeloze en gelukkige tijd.

Op 1 mei 1957 ben ik in Baexem ingetreden, samen met zuster Marie-José. Ik “kende” het kloosterleven van tante zuster Terasita. Zij keerde in 1946 terug vanuit Java, waar zij drie jaar in een interneringskamp doorgebracht had. Mijn gevoelens voor het leven in een klooster trok me en ik wilde er gehoor aan geven. Na het noviciaat en professie volgde ik de MULO in Baexem met goed gevolg. Daarna een 3-jarige dagopleiding “Huishoudkundige voor Inrichtingen” in Roermond. Alles op het gebied van huishouding voor grote instellingen.

Na afronding van deze studie mocht ik me verdienstelijk maken in het Provinciaalhuis “Mariabosch” in Baexem. Eind 1967 begon ik als hoofd van de huishouding (civiele dienst). Onze gemeenschap telde toen nog aan groot aantal zusters met veel activiteiten en een MULO-school met internaat, die kort daarna opgeheven werd.

In verband daarmee en het ouder worden van de zusters kon een interne verbouwing niet uitblijven. In die tijd mochten onze zusters van overzee in hun vaderland op vakantie komen. Daar moest ruimte voor gecreëerd worden. Omdat Baexem geen gemeenschapshuis had, vonden veel activiteiten van de congregatie alsmede van het dorp Baexem in het Provinciaalhuis plaats. Ook de nodige doopsels, huwelijken en jubilea vonden plaats in de kapel om de pastoor te ondersteunen. Kortom te veel om op te noemen. Samen met medezusters en personeel hebben we hier ter plekke onze missionaire opdracht ruimschoots kunnen vervullen. Met veel liefde, inzet en zorg bracht het missiewerk veel vreugde, vrede en tevredenheid en mochten we door te geven en te ontvangen veel waardering ervaren en denken we met een warm en dankbaar hart aan deze mooie tijd terug.

ZR. THEODERETA 65-JARIGE PROFESSIE

Zuster Theodereta werd 90 jaar geleden geboren in het Noord-Hollandse Ilpendam, gemeente Waterland. Het gezin Warmerdam bestond uit vier meisjes en een jongen. Een zus van vader was ingetreden bij de zusters Redemptoristinnen in Sambeek. Via inspirerende woorden in een missieboekje, uitgegeven door de Missiezusters Dienaressen van de Heilige Geest, voelde zuster Theodereta zich geroepen tot het kloosterleven.

“Op 21-jarige leeftijd heb ik gekozen voor het kloosterleven. Het viel het eerste jaar niet altijd mee om maanden weg te zijn van je vertrouwde omgeving. Gelukkig was en ben ik dagelijks dicht bij Jezus en geniet ik van Zijn nabijheid. Voor de congregatie heb ik mij jarenlang verdienstelijk gemaakt in de huishoudelijke dienst. In het Generaalat in Rome heb ik met veel plezier zeven jaar gewerkt. Vervolgens heb ik binnen de gemeenschappen Baexem en Uden mijn beroep als pedicure uitgeoefend”, zijn de woorden van de jubilaris.

Zuster Theodereta leest veel en deelt graag de volgende tekst van Erwin Roosen met u:

“Vaar nu naar het diepe en gooi uw netten uit voor de vangst ... voortaan zult ge mensen vangen ...” (Lucas 5 : 4a, 10b)

“Net zoals Jezus vroeg aan Simon Petrus, zo wil ik ook aan jou vragen, zegt God:

Dat je samen met Mij naar het diepe vaart om mijn droom voor de wereld en voor de mensen die er wonen in de stilte te ontdekken. Ik hoop dat je het enthousiasme vindt om mijn woord de netten uit te gooien en met heel je hart ‘leerling’ te worden, bereid om alles achter te laten omdat je in je binnenste een parel hebt ontdekt die niemand je kan afnemen: mijn vriendschap en tedere liefde. **2 Januari 2020 was voor mij, zuster Theodereta, een dag met grote dankbaarheid voor de 65 jaar toewijding aan de Heer**”.

JUBILARISSSEN IN BEELD 2 JANUARI EN 2 JULI 2020

JUBILARISSSEN IN BEELD 2 JANUARI EN 2 JULI 2020

ZR. SOPHINE 65-JARIGE PROFESSIE

Vanwege haar gezondheid, op deze bijzondere dag vierde Zr. Sophie haar 65-jarige professie in haar kamer. Zr. Celine en provinciaal bestuur waren aanwezig en namens alle zusters feliciteerden ze Zr. Sophie. Bij haar bewustzijn bedankte ze de zusters voor deze dag en met een glimlach op haar gezicht was ze opnieuw dankbaar voor het geschenk van loyaliteit dat God al 65 jaar heeft gegeven. We zijn ook allemaal dankbaar voor het voorbeeld dat ze heeft gegeven.

ZR. CHRESTINA 65-JARIGE PROFESSIE

Zuster Chrestina zag het levenslicht op 10 december 1925 in Overijssel – Twente. Ze was het oudste kind thuis en toen moeder stierf nam zij op 20-jarige leeftijd de zorg over voor haar twee broers en een zus. Het zorgen voor anderen, specifiek voor kinderen, is haar hele leven haar drijfveer gebleven.

Ze was van binnenuit gedreven om missiewerk te doen en droomde als kind om in verre landen als missionaris werkzaam te zijn. Deze gedrevenheid voor missiewerk bracht haar in het klooster bij de Dienaressen van de Heilige Geest. Haar droom om in verre oorden te werken, is helaas niet in vervulling gegaan. In Nederland heeft zuster Chrestina zich verdienstelijk gemaakt in het onderwijs. Als kleuterleidster was zij verantwoordelijk voor het opvangen, het begeleiden en onderwijzen van peuters. Samen met de moeders was zij betrokken bij de sociale ontwikkeling van de kinderen en speelde zij een belangrijke rol tussen kinderen en opvoeders.

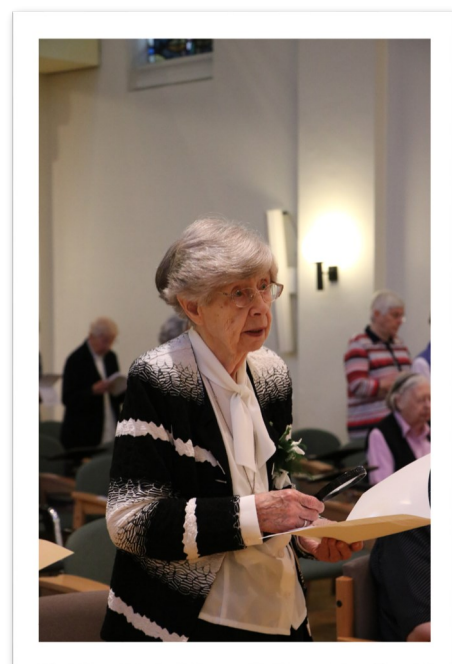
In vele gemeenschappen mocht zij als leidster dienstbaar zijn. Naast haar werk voerde zij haar hobby's uit, zoals handwerken, borduren, bloemen versieren en bloemschikken.

De jubilaris vertelt met een dankbare blik:

“Het was heel fijn, dat wij nu in de grote kapel voor het eerst weer samen mochten gebruiken op 2 juli. Ook heel fijn, dat onze jonge zusters elkaar weer hebben ontmoet.

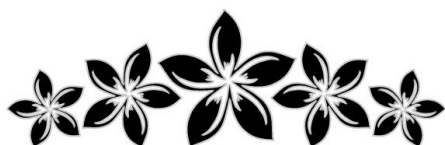
Pater De Wierik deed de heilige Mis. Ik was – en velen met mij – hier erg blij mee. De preek ging over de Emmausgangers, over breken en delen. **Wij leven met en voor elkaar.** Met die opdracht staan we tussen de mensen, die ons nodig hebben. Daarna hebben we op een feestelijke wijze in De Buitenhof stilgestaan bij de jubilarissen. Het was een mooi feest”.

Met dankbaarheid kijkt zuster Chrestina terug op haar 65-jarige professie.

HEIDY REIJNEN EN RIA VAN LIESHOUT

Op 26 augustus 2020 mochten de zusters van het Arnoldusklooster twee jubilarissen Heidy Reijnen en Ria van Lieshout in het zonnetje zetten ter gelegenheid van hun 12,5-jarig jubileum. In januari 2008 is Heidy begonnen als gastvrouw en in februari startte Ria met haar werk bij de zusters.

In juni 2009 nam Ria de taak van kosteres van zuster Mechtrud over, deze taak paste goed bij het gastvrouwwerk. Later werd zuster Beatrijs medekosteres. De samenwerking was goed en de betrokkenheid met de zusters was groot.

De jubilaressen vertellen enthousiast over hun werk: “In het begin was het wel pionieren maar we kregen veel steun van zuster Leonella, zij had een heel werkschema gemaakt. We moesten toen op afdeling 4 en afdeling 2 de tafels dekken. In de grote refter werden ’s morgens om 6.45 uur liefst zeven kannen koffie gehaald voor de gehele dag.

Toen de zusters uit Baexem erbij kwamen, kregen we een koffiezetapparaat en een vaatwasser. Tot die tijd moesten we de vaat doen in de grote afwaskeuken.

We hebben beiden met veel plezier in het Arnoldusklooster gewerkt. Ons jubileum en ons afscheid waren door de coronacrisis eenvoudig maar heel warm en gezellig. Heidy en Ria, dank voor jullie grote inzet en voor jullie warm hart voor de medemensen.

NELLIE VAN DIJK

Ook twee vrijwilligers werden in het zonnetje en in de bloemen gezet, één vrijwilliger voor een 12,5-jarig jubileum en één voor een jarige Abraham.

Nellie van Dijk werd op 20 maart verrast met een fraai boeket. Helaas kon door de coronamaatregelen niet persoonlijk de hand worden gedrukt en werd via een “raambezoek” Nellie in de bloemetjes gezet.

Nellie, een goede en trouwe chauffeuse voor de zusters. Vele malen bracht zij met zusters een bezoekje aan huisartsen, ziekenhuizen en tandartsen. Ook reed ze als taxi voor om bij familie of vrienden op visite te gaan. Ze begeleidt de zusters, is zorgzaam, maakt graag een praatje, biedt troost en een luisterend oor. Met zuster Maria Luca heeft de jubilaris vele uurtjes samen doorgebracht. Daarnaast wist men Nellie te vinden als zij op vrijdagavond bij de receptie haar dienst bij Het Retraitehuis draaide.

Nellie blikt als volgt terug: “Ik ben blij, dat ik mensen kan helpen, hen extra aandacht kan geven”.

STEFANO KOCH

In juli werd op een feestelijke wijze aandacht gegeven aan Stefano Koch. Deze jarige job tikte de bijzondere leeftijd van 50 aan. Met Abraham als middelpunt was samen met de zusters een koffiemoment met iets lekkers. Helaas heeft de redactie van Onder Ons het 12,5 jubileum van Stefano, dat in mei 2019 is gevierd, vorig jaar niet vermeld. Graag willen we hier nog even bij stilstaan.

Stefano heeft nu inmiddels 13,5 jaar als vrijwilliger allerlei taken verricht. Meestal is hij te vinden in de prachtige tuin: hij wiedt onkruid, harkt bladeren, snoeit, geeft de planten water en zorgt er mede voor dat alles groeit en bloeit.

Deze vrijwilliger is een echte doener, hij sjouwt met meubels en brengt het oude papier van de kantoren naar de container. Voor de Kerst is hij druk bezig met het plaatsen van de Kerstgroep in de kapel van Het Retraitehuis. Hij helpt graag anderen en helpt ook mee bij activiteiten van de bewoners in Het Retraitehuis. Vooral de zusters doen graag een beroep op hem.

“Ik vind het vrijwilligerswerk heel prettig en vooral vind ik het fijn, dat de zusters mij respecteren”, zo kijkt Stefano tevreden terug op zijn vrijwilligerswerk.

Stefano en Nellie, hartelijk dank voor jullie werk en jullie speciale belangstelling voor de zusters van het Arnoldusklooster en Het Retraitehuis.

Tineke Verkuijlen

LIEFDE

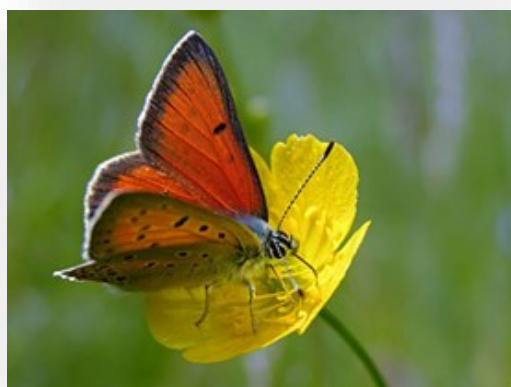
Liefde is het zaad
in ons geplant
vanaf ons prille bestaan
en dat zal nooit vergaan

Liefde vraagt om cultivatie en motivatie
herken het en leef je leven
in liefde
want dat is...
de mooiste zegen in het leven

Twijfel niet ... maar ont-wikkel
ontpop je als een vlinder
het is als een stille zegening
of ... een gedachte van liefde

Leef je leven waarvoor je bestemd bent
in dienst van de liefde
wees wie je bent ... wees er
gewoonweg in liefde.

Zr. Anita Bouten SSpS

ZOEKER MET BEZIELING

Ik ben een zoeker in dit leven met bezieling
op zoek naar het begrijpen ...
van wat mensen drijft te doen wat ze doen
te geloven wat ze geloven
op zoek ... naar mezelf daarin.

Ik ben een zoeker met bezieling
die het leven
wil breken, delen en vieren
met eenieder ...
die er voor open staat.

Ik ben een zoeker met bezieling
op weg alleen of samen
zoekend naar de kracht in mijzelf
mijn eigen kern
onuitputtelijke bron.

Ik ben een zoeker met bezieling in dit leven
en dat is een gegeven
steeds kom ik dicht bij mijzelf
in contact met mijn diepste wezen.

Ik ben een zoeker met bezieling
die luistert wat mijn hart te vertellen heeft
er is ruimte om keuzes te maken waar mijn ziel
achter staat
en dat is wat mij innerlijk dan ook zo vredig en
rustig maakt.

Ik ben een zoeker met bezieling
die zoekt en vind ...
rust, innerlijke overeenstemming,
vrijheid en geluk
ik voel mij één met het All
dat vind ik prachtig en allemachtig.

Zr. Anita Bouten SSpS

HET RETRAITEHUIS IN 2020

De grootste profeet onder ons had niet kunnen voorspellen wat 2020 zou brengen. Het begin was feestelijk: op 2 januari vierden de zusters Sophine Verschuuren, Coleta Kouijzer, Beatrijs Jonkers, Michèle van Ommen en Theodoreta Warmerdam hun jubilea. Het werd een dag vol dankbaarheid die begon met een sfeervolle viering in de kapel en die een gezellig vervolg kreeg in De Buitenhof. Zuster Sophine kon niet aanwezig zijn; ze had al langere tijd problemen met haar gezondheid. Velen zochten die dag de weg naar haar kamer en zaten een poosje aan haar bed; zij genoot daar zichtbaar van. Op 4 januari stierf ze, niet onverwacht wél voorbereid. Indrukwekkend was haar persoonlijk dankgebed 'Wanneer mijn leven ten einde loopt' dat in de kapel voorgelezen werd tijdens de afscheidsviering op 8 januari.

Half februari ging de deur van Het Retraitehuis op slot, vanwege het sapovirus. Om op 3 maart weer open te gaan, voor even maar. De sapoperiode bleek de opmaat voor een veel grotere ramp die de wereld half maart zou treffen: een pandemie veroorzaakt door het coronavirus, met diep ingrijpende gevolgen. Een intelligente lockdown werd afgekondigd: restaurants en scholen sloten; verpleeghuizen, waaronder Het Retraitehuis, en kerken eveneens. De zes zusters in Het Retraitehuis werden gescheiden van hun medezusters in het Arnoldusklooster. De kapel, het kloppend hart van onze samenkomsten waarin we vlak vóór de coronasluiting nog zo sfeervol de ziekenzalving mochten ontvangen - veranderde in verboden gebied.

Uden groeide uit tot het epicentrum van de pandemie in ons land: artsen en andere zorgmedewerkers leverden bovenmenselijke inspanningen op overvolle IC's om mensenlevens te redden. In onze gebeden waren we met hen verbonden.

Terwijl de pandemie haar hoogtepunt beleefde, naderde de Paastijd. In het Arnoldusklooster kregen de vieringen een aangepast karakter; de zusters van Het Retraitehuis konden daaraan niet deelnemen. Indrukwekkend was de Paaswake: een meditatieve viering op de gang van de tweede verdieping, de stoelen exact anderhalve meter achter elkaar. We besloten de viering met het Lied aan het Licht en wensten elkaar, misschien wel intenser dan ooit, een Zelig Pasen. Aan beide zijden van de gang die het Arnoldusklooster met Het Retraitehuis verbindt, was het verdriet voelbaar omdat het Paasfeest niet gezamenlijk gevierd kon worden.

VAN ELKAAR HOUDEN IN MOEILIJKE TIJDEN

Zuster Monique verwoordde het leven in quarantaine zo: 'Ik probeer deze geschiedenis een plaats te geven in mijn leven en tevreden te zijn. Iedereen wordt ermee geconfronteerd en er zijn mensen die veel grotere problemen hebben dan wij die zo beschermd leven.' Haar hart ging uit naar medebewoners: 'Het is een heel ander leven nu. Maar ik moet eerlijk zeggen, het heeft ook iets moois. Voor de bewoners hier vind ik het erger. Hun wederhelft mag niet komen, ze krijgen helemaal geen bezoek, zien geen kleinkinderen; sommigen hebben het er erg moeilijk mee.'

Het was een zegen dat pastoraal werkster Ria Toonders tamelijk snel weer toegang kreeg tot Het Retraitehuis. Omdat er geen vieringen gehouden konden worden, was er veel tijd voor gesprekken met de zusters daar. Niet elke dag de Eucharistie kunnen vieren betekende voor sommigen dat ze ontdekten dat stil bidden, in je eentje, heel fijn kan zijn. Dat je bidden intenser wordt en je 'dichter bij de Heer' brengt. Ook een verdrietige periode kent zo zijn zegeningen!

In letterlijke zin gescheiden van elkaar zochten we andere wegen om de ander nabij te zijn. De zes zusters in Het Retraitehuis ontvingen talloze kaartjes: van medezusters, familie en vrijwilligers. Er werd bijna dagelijks gebeld, we stuurden bloemen en lekkers en zwaaiden naar elkaar vanachter glas.

Er waren ontmoetende ontmoetingen zoals die tussen zuster Monique en zuster Marie José: ze zochten elkaar op en spraken met elkaar, elk gezeten aan een andere zijde van de afscheiding. Beiden voorzien van een parapluutje, als er wat regendruppels vielen.

De familie van de zusters ontving regelmatig een verslagje dat hen op de hoogte bracht van het wel en wee van hun dierbaren.

Troubadour Niels Swinkels kwam op Koningsdag zingen in de tuin achter Het Retraitehuis. Hij verleidde de aanwezigen tot een unieke polonaise-op-corona-afstand. De bewoners van Het Retraitehuis genoten mee, vanaf hun kamers of vanuit de afgeschermden tuin.

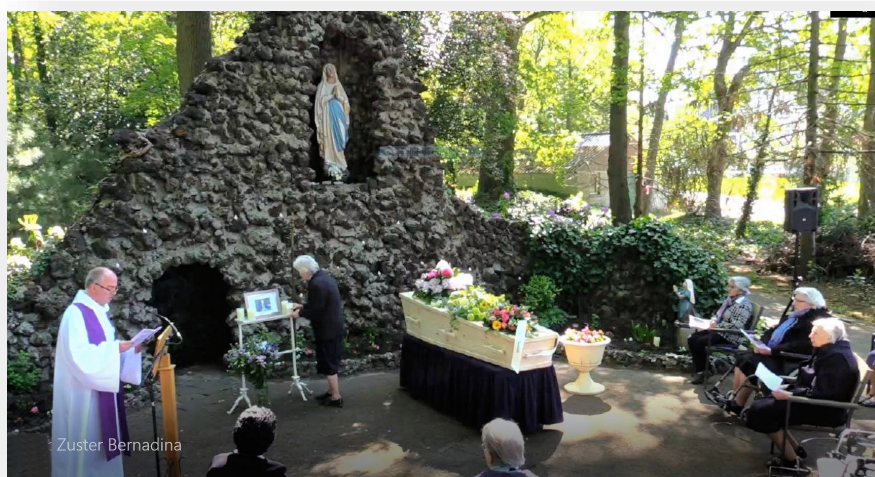
Zuster Achillia werd 93: van achter glas zongen de zusters van het Arnoldusklooster haar 'lang zal ze leven' toe. Ze nam de felicitaties even stralend als altijd in ontvangst.

Koningsdag 27 april 2020 (L), Verjaardag Zr. Achillia, 93 jaar (R)

VAN ELKAAR HOUDEN IN MOEILIJKE TIJDEN

Met zuster Bernadina ging het gaandeweg minder goed. Het was verdrietig dat we haar niet mochten bezoeken en slechts vanuit de tuin naar haar konden zwaaien. Op 30 april overleed ze in haar slaap, zonder medezusters om haar heen. Hoe hard de coronatijd was, bleek toen: ze mocht zelfs niet opgebaard worden in het klooster. Dat deed onze gemeenschap pijn. Haar afscheid, op 4 mei bij de Mariagrot, was voor velen een troost: de vogels floten hun hoogste lied, de zon scheen, de natuur toonde zich op haar mooist. Pastoor Van de Laar was de voorganger; Ria Toonders herdacht het leven van zuster Bernadina. Wij, haar medezusters, zongen 'De Heer, Hij zegene en behoede u'. Zuster Mechtruud noteerde in haar kroniek: 'Het afscheid bij de Mariagrot was indrukwekkend. Het heeft door de voelbare verbondenheid onder elkaar diepe indruk gemaakt. De familie van zuster Bernadina in Nieuw Zeeland en Nederland kon alles via een livestream volgen.'

Afscheid van Zr. Bernadina

Heel langzaam versoepelden de maatregelen: we mochten de Pinksternoveen en het Pinksterfeest gezamenlijk vieren in De Buitenhof. Zuster Celine en zuster Elsy versierden de altaartafel prachtig met vurige vlammen. Twee juli werd een ware mijlpaal: zuster Chrestina vierde haar 60 jarig Geloftefeest en in de kapel was voor het eerst in coronatijd een Eucharistieviering. Alle medezusters waren erbij aanwezig!

Op 12 juli kwam zuster Monique ten val; ze brak haar heup. Een operatie overleefde ze maar een hersenbloeding was er debet aan dat het niet lukte de sondevoeding op gang te brengen. Ze kwam naar huis en stierf daar op 27 juli, omringd door haar medezusters. De coronamaatregelen waren godzijndank zodanig versoepeld dat zuster Monique thuis opgebaard mocht worden en haar uitvaart in de kapel kon plaatsvinden, in tegenwoordigheid van haar familie.

Vrijwilligers waren weer welkom, al bleef afstand houden geboden. Want corona is nog niet voorbij. Hopelijk brengt 2021 een vaccin dat ons allen beschermen kan.

2020: het was een héél bijzonder jaar. Mogen we al het goede dat er tussen mensen gegroeid is in deze moeilijke tijd behouden en meenemen naar 2021.

We wensen u gezegende Kerstdagen en alle goeds voor 2021.

De zusters Coleta, Achillia, Helentruida, Theodoreta, Mechtruud, Ancilla en Gré keken terug op het afgelopen jaar, samen met Ria Toonders en Yvette Dapperens. Trudi Las zette hun verhaal op papier.

Zr. Grè Rood SSpS

WANT IK HAD HONGER EN JULLIE HEBBEN MIJ TE ETEN GEGEVEN

Na de eerste lockdown van het Covid-19 hebben wij, de zusters en de paters, een bijeenkomst gehad op 30 juni jl. met pater Avin, Provinciaal overste van de SVD en zuster Celine, Provinciaal SSpS. Deze bijeenkomst werd in Hircos gehouden. Bij deze eerste en een latere bijeenkomst, hebben wij besloten om een project te gaan starten voor de mensen die aan de rand van de samenleving staan: de daklozen in onze stad Den Haag. Precies op 7 oktober, het feest van de heilige Maria van de Rozenkrans, zijn we met deze nieuwe missie gestart. “Want Ik had honger en jullie hebben Mij te eten gegeven”: krachtige en uitdagende woorden van Jezus, die de missionaris bij uitstek is, en die wij volgen! Wij willen met hart en ziel werken voor onze naasten.

Elke woensdag bereiden we een warme maaltijd voor onze medemensen, ongeveer 30 tot 45 daklozen bij het Malieveld, dicht bij het Centraal station. Bij het uitdelen van het eten, kunnen we voelen dat deze mensen écht hulp nodig hebben. Zij zijn heel erg dankbaar. Je kan dat zien tijdens en na het eten. Wij leven met hen mee. Wij bidden ook voor hen, opdat als zij s' avonds gaan slapen, omdat het buiten is, God met Zijn mantel hen zal beschermen.

In dit project hebben we ons ingezet als leden van de Arnoldus Familie. Dit verbindt ons sterker als kinderen van pater Arnoldus, onze Stichter. Gelukkig zijn er meer mensen die ons willen helpen! De eerste gemeenschap die ons al helpt is de Chinese gemeenschap. Gezien de coronamaatregelen moeten de andere gemeenschappen nog even wachten met het geven van hun hulp. ‘Wie goed doet, goed ontmoet’. Wie goed doet, brengt ook andere mensen in beweging naar hetzelfde doel. Dat Gods liefde en Zijn Koninkrijk hier op aarde vrede kan brengen: dát verkondigen wij door deze wekelijkse activiteit, voor onze dakloze broeders en zusters die hier in deze grote stad wonen.

Alles wat je voor één van deze minste broeders van Mij hebt gedaan, heb je voor Mij gedaan”. (Mt. 25: 40). Dit is niet alleen een boodschap, het is ook een opdracht.

Zr. Elvira Telik SSpS en Zr. Yuliana Mamuk SSpS

ORA ET LABORA

Het coronavirus heeft ook ons leven als religieus-missionaire gemeenschap getroffen. “Ora et Labora” is onze levensgids. Wij *bidden én werken*. Deze twee proberen we altijd in balans te houden. Maar met de komst van Covid-19 kwam er een verschuiving in. We waren altijd bezig in de ABG-parochie. Maar nu ligt alles plat. Alle activiteiten van het *Kiemkracht-project* zijn gestopt, ook het morgengebed en de meditatie met parochianen op de maandag, de inloop op dinsdag, de yoga van pater James op de woensdag en het geloofsgesprek op de donderdag. Ook de Eucharistievieringen, het werk als portier van het AB, het vrijwilligerswerk bij het Wereldhuis en in het Flevohuis en zuster Lili’s werk in het secretariaat zijn gestopt. Wij missen onze parochianen en de anderen die onze ruimtes gebruiken.

*Zo goed
mogelijk de tijd
te gebruiken in
gebed, in stilte.*

Hoe krijg je de dag vol op een zinvolle manier? Met de lockdown wordt de ‘Ora et labora’ meer Ora’: intensiever bidden tot God om alle volkeren, heel de wereld van dit virus te bevrijden. Zo goed mogelijk de tijd te gebruiken in gebed, in stilte. Elke woensdagavond van 21:00 tot en met donderdagochtend 6:00 uur, houden we een negen uren non-stop aanbidding voor de noden van de wereld, van onze parochies in deze crisissituatie. Wij, drie zusters, verdelen dan de tijd onderling.

Met de parochianen, vrienden en familie blijven wij contact houden via e-mail, briefkaarten, berichtjes en telefoontjes. Het is goed te horen dat ieder probeert het beste van deze situatie te maken. We gebruiken alle mogelijkheden: door e-mail, briefkaarten, berichtjes te sturen en ook te telefoneren. Wees voorzichtig én blijf gezond! We denken aan jullie in ons gebed!

Zr. Melina Polo SSpS

CORONA BRENGT ME TERUG NAAR DE BRON

Tijdens de coronatijd moest ik thuis zijn. Ik kon nergens heen. Ik kon niet naar mijn werk. Bij de eerste lockdown durfde ik niet naar buiten te gaan. Ik was elke dag thuis. De eerste twee maanden was elke dag vol met gebed en reflectie. Dagelijks heb ik in mijn dagboek geschreven over mijn gevoelens. Elke dag was ik méér dankbaar, omdat ik nog mocht leven, dat ik nog mocht ademen. Dat was het grootste geschenk van God. Met mijn gebed voelde ik meer verbonden met de ander. Alleen God is het goede contact om alles aan hem te vertellen. Bij mijn reflectie ontdekte ik wat mijn bijdrage is voor de ander! Ik was zo blij. Dat was één van de grote dingen die ik kon doen voor de ander. En ook dat ik tijdens deze zware tijd, twee artikelen kon schrijven voor de KNR en het Bisdom-blad. Daar was ik heel erg blij mee! En ook omdat ik tijdens deze tijd méér contact had met God en meer reflectie had.

Ik ervaar ook, dat deze tijd een gouden tijd is voor ons allen, om te beseffen dat wij God nodig hebben in ons leven. Misschien wil God aan ons leren dat er maar één Schepper is: en die noemen wij God. Hij laat ons leren dat wij terug moeten keren naar Hem. Dat Hij de bron is van ons leven. Dat wij een diepe relatie met Hem hebben en pas daarna kunnen wij met elkaar verbonden zijn. Hij wil ons leren dat als wij met Hem één zijn, ook één zijn wij met elkaar. Dat wij dan voor elkaar zorgen. Dat wij verantwoordelijk zijn voor elkaar op deze planeet. Ik ben ook dankbaar voor de dokters, de verpleegkundigen en de hulpverleners die er dag en nacht voor de ander zijn. En dat wij met de ander zijn verbonden, met hen in ons gebed. En dat hun leven soms ten koste gaat van henzelf om voor de ander te kunnen zorgen. Zij zijn de helden in deze tijd. Corona heeft ons geleerd om méér dankbaar te zijn voor het leven en terug te keren naar onze bron: **God** die aan ons het leven heeft gegeven. Ik ben heel ontroerd door dit lied van Rolf Sanchez:

Door de kale lege straten,
hangt de stilte in de lucht,
je kan de vogels horen praten.
Ze zijn zich nergens van bewust.

Van de ademende zorgen
voor de longen van ons land.
Niemand loopt meer hand in hand.
Niemand loopt meer hand in hand.

Morgen zal het beter zijn.
Morgen is de reden.
Nu doet het nog even pijn.
Maar dat kunnen wij delen.
Morgen zal het beter zijn.
Morgen is de reden
want alles gaat een keer voorbij.

Met je opa of je oma.
Met je broertje of je zus.
Iedereen weer hand in hand.
In het mooie Nederland.

Zr. Elvira Telik SSpS

VERBLIJF IN INDIA

Mijn ouders, broers en zus

Als ik aan mijn verblijf in India van zes maanden denk, komt allereerst het woord **quarantaine** in mijn gedachten. De eerste twee weken was ik in Mumbai voor medisch onderzoek. Gelukkig konden ze niets ernstigs vinden en ben ik weer gezond naar Tilburg teruggekomen.

Na mijn verblijf in Mumbai ging ik naar mijn huis voor thuisverlof. Ik moest 28 dagen in quarantaine zitten. Mijn thuisprovincie Kerala heeft heel strenge regels om Covid-19 te bestrijden. Elke dag moest ik een bericht sturen naar de gezondheidswerker over mijn gezondheid. Het was zomertijd en de temperatuur was tussen 32 en 38 graden. Het klimaat vond ik moeilijk te verdragen. 28 Dagen quarantaine was voor mij een soort retraite. Ik had tijd om aan het gebed te besteden. Ik heb extra gebeden voor mensen die in gevangenissen zitten zonder schuld en ook voor mensen die alleen wonen. Ik besepte hoe moeilijk het is om alleen en buitengesloten te zijn. Gelukkig wonen wij in een gemeenschap.

Ik heb bij mijn ouders, jongste broer en familie gewoond. Mijn nichtjes waren altijd thuis en ik heb echt genoten van hun gezelschap en grapjes. Ik heb enkele van mijn familieleden en kennissen bezocht maar kon geen bejaarde en zieke mensen bezoeken vanwege de coronamaatregelen. Ik ben blij dat ik daar was voor de viering van het gouden huwelijksfeest van mijn ouders. Het was ook een gelegenheid voor ons als kinderen om samen een dag te plannen en te organiseren voor onze ouders.

Het was moeilijk om persoonlijke tijd te hebben of wat te lezen of te luisteren want ik was altijd omringd door mijn familieleden vooral door mijn moeder en nichtjes. Maar ik dacht dat het een zeldzame kans was om bij hen te zijn en ik heb genoten van de situatie. Ik heb wel wat tijd besteed om de bijbel te bestuderen, en goede retraites en preken te volgen. Het was ook een gelegenheid voor me om terug te kijken en mijn manier van leven en doen te evalueren. Vanwege het lange verblijf was het moeilijk voor me en ook voor mijn familieleden en vooral voor mijn ouders om afscheid te nemen.

Ondanks de coronacrisis heb ik echt genoten van de traditionele Indiase gerechten en het gezelschap van mijn familieleden. Hartelijk dank lieve zusters voor jullie gebed en steun. Dat heeft me enorm geholpen.

Zr. Shyny Joseph SSPS

AAN ELKE WOLK ZIT EEN GOUDEN RANDJE

Toen we het nieuws ontvingen, over de allereerste uitbraak van het coronavirus in Wuhan, China, had ik nooit gedacht dat het virus ook naar ons hier in Nederland zou komen. Misschien hebben jullie hetzelfde ervaren! Ik dacht: Het is zo ver weg, en zal ons niet raken!

Maar toen de pandemie ons trof, waren we gelukkig al min of meer voorbereid. Een week van te voren waren we getroffen door het NORO-virus en hadden verschillende bewoners van het verpleeghuis en onze zusters in Uden de buikgriep. Het was daarom belangrijk dat we alle contacten vermeden. We waren dus genoodzaakt om streng sociale afstand te bewaren en ons met alle voorhanden zijnde middelen te beschermen tegen dat NORO-virus. Gewoonlijk krijgen sommigen van onze zusters de zorg en verpleging vanuit het verpleeghuis. Maar om kruisbesmetting via de verpleegsters te voorkomen hebben zuster Judith en ik de verantwoordelijkheid op ons genomen om zelf voor onze zieken te zorgen. Ik was daar niet alleen blij mee, maar het gaf me ook voldoening dat ik de kans kreeg om me in te zetten in deze tijd van nood. De zusters zeiden: “je bent precies op tijd gekomen om ons te helpen”.

Dit jaar is ook echt een bijzonder jaar. Pasen in de lockdown. Het was inderdaad een kans om een innovatieve methode te bedenken en te ervaren hoe het is om de Paaswake niet in de kapel maar in de gang van het Arnoldusklooster te houden. We improviseerden en versierden de ruimte aan het begin van de gang en hielden zo samen onze viering. De gebedsdienst van de Paaswake was erg ontroerend en inspirerend. Verder keken we ook op tv naar de viering van de heilige Mis op de zondagen.

Deze lockdown bracht twee zegeningen met zich mee. Ten eerste het versterken van de familiebanden en ten tweede het verminderen van het verkeer. Maar het virus van eenzaamheid sloop binnen in het verpleeghuis waar de zieke bewoners geïsoleerd en opgesloten in hun eigen kamers waren. De veiligheidsmaatregelen voor het gezin verhoogden in sommige gevallen het isolement en de eenzaamheid. Maar het gevoel 'we zitten hier samen in' heeft ook tot interessante manieren van verbinding geleid. Posters of spandoeken met slogans "Wees sterk" en "Wij zijn bij jullie" enz. van de kinderen hingen aan onze muren en zagen er behoorlijk indrukwekkend uit. Er was een gevoel van solidariteit en verbondenheid onder de mensen. We voelden het heel sterk omdat de vrienden en de mensen om ons heen bloemen, chocolaatjes en kaartjes brachten om hun solidariteit te tonen.

Zr. Elsy Varghese SSsP

Vertaald door Zr. Willibrord Boumans SSsP

NIKS GEBEURT ZOMAAR

Niks gebeurt zomaar. Zo denk ik ook over het coronavirus. Deze pandemie remt ons af, persoonlijk, ons werk, onze plannen en onze hele samenleving. Het herinnert ons eraan hoe kwetsbaar we eigenlijk zijn en het vraagt ons om stil te staan bij alles wat we normaal gesproken automatisch doen.

Misschien is het de hoogste tijd om de confrontatie met onszelf aan te gaan en ons bij sommige dingen af te vragen: ‘Waar ben ik in godsnaam mee bezig?’ Waar ben ik nu op dit moment eigenlijk? Deze crisis geeft ons stof tot nadenken. Wat voor ons altijd normaal was en is, zo normaal is het ineens niet meer. Maak ik genoeg tijd vrij voor mijzelf en voor de mensen waar ik van hou? Ren ik te hard waardoor ik dat juist vergeet om wat tijd te nemen voor mezelf? En kijk ik goed naar rechts en links? Hoe gezond voel ik me, zowel mentaal als fysiek? Voel ik rust en ontspanning in mijn lijf? Hoe houd ik mezelf gezond?

Het zijn van die ‘gewone’ dingetjes waarvan ik nu besef dat ze altijd op mijn prioriteitenlijstje zouden moeten staan. Net als een gezond eetpatroon of een manier van leven dat impact heeft op anderen of op de hele wereld. Tijdens deze coronacrisis komen ook de goede dingen voort. We leren wat voor ons belangrijk is in het leven en waaraan we moeten werken. Het vraagt om rekening te houden met de ander, met elkaar. De saamhorigheid is merkbaar want we leven allemaal op dezelfde aarde.

Het coronavirus levert ons ruimte voor rust, voor reflectie en solidariteit. De natuur roept ons op tot bezinning. Deze pandemie is ook een uitnodiging om ons leven met onze eigen wensen en behoeften te herzien. Het is een oproep tot een hernieuwde relatie met God, met onszelf, anderen en de schepping. Dit is een tijd om oog te hebben voor de armen, vindt onze Paus Franciscus in een van zijn interviews: “*De armen zijn een realiteit die we niet kunnen ontkennen. Maar de armen leven verborgen, omdat armoede beschamend is. Armen zien, betekent hun menselijkheid herstellen*”. Wij krijgen meer tijd letterlijk. Tijd om bewust te worden van onze gedachten en te leren wat we ermee kunnen bereiken in ons leven.

Zr. Yuliana Mamuk SSps

GOD SLAAPT NIET

De wereld is momenteel bezig met de verspreiding van het coronavirus. Duizenden mensen in verschillende delen van de wereld zijn besmet en duizenden mensen zijn gestorven aan de pandemie die door dit virus is veroorzaakt.

Het coronavirus heeft in een oogwenk de wereld veranderd. De denkpatronen van mensen, het sociale leven en ook de economische situatie zijn veranderd. Veel bedrijven hebben schade geleden. Sommigen hebben hun baan verloren en velen hebben honger. Er zijn mensen die hun dierbaren verloren hebben. Veel mensen voelen zich verdrietig, eenzaam en gestrest. Deze eenzaamheid wordt gevoeld door ouderen in verpleeghuizen waar hun familie hen niet kan bezoeken. Ze kunnen alleen elkaar zien op een afstand van 1,5 meter of beperkt door glas en praten via telefoon of microfoon. Voor hen is er een gevoel van plezier maar er ontbreekt nog iets, namelijk dat ze geen direct fysiek contact kunnen hebben. Deze situatie laat zien dat mensen nog steeds direct contact met andere mensen nodig hebben in plaats van de communicatiemediën.

Te midden van een crisissituatie zijn er nog steeds zegeningen te voelen. Wanneer mensen niet rechtstreeks met elkaar kunnen communiceren, zijn de communicatiemediën een zeer nuttig hulpmiddel, wat ik ook ervaar.

Onze activiteiten zoals donderdaggebed en het Kiemkrachtproject, waar we elke dinsdag de deur openen voor daklozen, ouderen die alleen zijn, parochianen en vluchtelingen, zijn tijdelijk gestopt. Toen een van de bezoekers met een van de zusters contact opnam, dacht hij dat ons inloophuis open was. Hij vroeg aan die zuster: "waarom openen jullie de inloop niet?". Hij voelt zich gelukkig en geaccepteerd als hij bij ons komt. We kunnen niets doen vanwege de coronaregels. Ze komen niet alleen om te eten, maar ook om samen te zijn en verhalen te kunnen delen, naar elkaar te luisteren. Er wordt naar geluisterd om acceptatie te krijgen van anderen. Toen ik het hoorde, kon ik maar één ding tegen mezelf zeggen. We kunnen niets doen omdat we de coronaregels moeten volgen. In deze situatie kan ik tot God alleen voor hem bidden zodat hij niet eenzaam wordt of zich voelt.

Door middel van communicatie neem ik ook de tijd om te sms'en of te vragen naar de mensen die ik ken. Ik beloof altijd dat ik voor hen zal bidden. Deze situatie brengt een zegen met zich mee, dat mensen elkaar solidariteit en zorg tonen te midden van deze crisis door wederzijds contact om elkaar te versterken.

*We komen
niet alleen
om te eten,
maar ook om
samen te
zijn...*

GOD SLAAPT NIET

In deze situatie word ik uitgenodigd om na te denken over wat God van mij en van alle mensen bij deze situatie wil. Steeds meer mensen worden getroffen en velen zijn overleden. De wetenschappers kunnen niet snel een medicijn of vaccin uitvinden om het virus te bestrijden. Een ander gedachte komt in me op: God laat ons zien, dat hoe groot de mensen ook zijn, de mens niet groter is dan God. Wanneer mensen proberen in leven te blijven, kunnen ze toch nog niet blijven leven. De dood en het leven van de mens zijn in Gods hand. Mensen hebben hun beperkingen als mens. In mijn gebed hoop ik dat steeds meer mensen zich tot God terugkeren. In deze situatie vertrouwen we ons leven volledig in Gods hand toe.

Onze dood en ons leven zijn in Gods hand. Als ik de deur uit moet om te winkelen, ben ik ook bang dat ik het virus oploep. Ik ben niet bang dat ik ziek zal worden en zelfs dood zal gaan. Maar wat ik vrees, is dat wanneer ik het virus krijg en andere mensen het van mij krijgen. Ik wil niet dat andere mensen door mij lijden.

Ik vind dat we in een donkere situatie zitten. Maar midden in de duisternis zijn er nog lichtpuntjes. Er is een negatief effect, maar er zijn ook zegeningen. Ik word uitgenodigd om liefde en zorg voor anderen in deze situatie te blijven delen door middel van contact en gebed. Deze situatie daagt me uit om trouw te blijven en te volharden in het geloof dat God niet zwijgt. God is in ons midden. Hij is met ons; God werkt samen met ons en beschermt ons. De vraag voor mij persoonlijk en voor ons allemaal: ben ik hiervan bewust? Mijn gebed voor degenen die lijden in deze crisissituatie en voor ons allen is: "Heer, ik geloof dat alles een tijd heeft. In de duisternis van dit leven geeft U licht en bent U alleen aanwezig als licht. Ik hoop dat we elkaar versterken, gezond blijven en geloven dat we altijd onder Gods bescherming staan".

Zr. Eustokhia Lina Nggawa SSpS

HOE HEB IK DEZE TIJD TOT NOG TOE ERVAREN EN HOE ZAGEN MIJN WERKZAAMHEDEN ERUIT

Mijn werkzaamheden als holistisch-/psychotherapeut, apostolisch werk in Belfeld hebben andere vormen aangenomen in deze coronatijd. Het directe contact met elkaar heeft plaats gemaakt voor meer mailen over en weer, telefoneren, (video)-appen, een brief of kaartje. Vreemde gewaarwordingen, maar alles heeft een reden...en is een universeel gegeven.

Het was een jaar met veel hobbels en rimpelingen voor ieder van ons. Flexibiliteit, creativiteit, laveren tussen de opgelegde regels/handhavingen door, er werd aanpassingsvermogen gevraagd en ook een positieve instelling. We zitten immers in hetzelfde schuitje.

Wat mijn werkzaamheden betreft als holistisch-/psychotherapeut, en pastorale werk, kan ik zeggen dat het jaar 2020, deze tijd, ook een verrijkende tijd voor mijzelf was. Ik kon de mensen niet persoonlijk ontmoeten maar de verbinding(en) met de mensen bleef, en werd soms nog intenser. Vele uren aan telefonische gesprekken, waar ik de mensen mocht bijstaan op hun meest kwetsbare, intieme momenten van lijden, pijn, wanhoop, verdriet, rouw en rouwverwerking. Maar ook waren er lichtpuntjes, blijdschap en dankbaarheid bij de mensen te bespeuren. Samen zijn we sterk en komen we eruit!

Met de gaven, talenten, vaardigheden, menselijke kennis mocht en kon ik dienstbaar zijn. Door mijzelf open te stellen, tijd voor hun vrij te maken, ze een luisterend oor te bieden zodat ze zich gehoord en gezien voelden, deed hun goed en weliswaar gebeurden hierdoor ook mooie dingen. Mensen stelden zich open en kwetsbaar op, waardoor het contact intens werd, de diepe verbinding met mensen, op mooie en moeilijke momenten. En dat heb ik ervaren als iets waardevols, een zegening waaruit dankbaarheid uit voortvloeide.

Het 'simpel' aanwezig zijn als mens blijkt een enorme kracht te hebben.

HOE HEB IK DEZE TIJD TOT NOG TOE ERVAREN EN HOE ZAGEN MIJN WERKZAAMHEDEN ERUIT

De verhalen van de mensen geven een diep inzicht in het menselijk bestaan. Zelf ervaar ik dit als een unieke vorm van persoonlijke groei en ontwikkeling voor mijzelf. Terwijl je er voor de ander mag zijn, word jezelf als het ware door hun ook gevormd en geslepen.

Ieder mens is uniek en waardevol. We zijn als mensen als een kralenketting met elkaar verbonden. Voordat een ruwe diamant een echte diamant wordt, gaat ze door vele handen van de vakmensen. Daarna ligt ze te schitteren in de etalage van de juwelier. Door er te zijn voor elkaar, worden we zelf ook geslepen zoals de ruwe diamant om steeds meer te mogen schijnen, een licht te zijn voor elkaar. Om een mooier en heler mens te worden.

Leven met het coronavirus om ons heen, nationaal en wereldwijd. Een jaar waar ik ondanks alles er weer mocht zijn voor vele mensen als een lichtbaken in de zee. Ik ben blij en dankbaar voor alles het afgelopen jaar, dat ik dienstbaar mocht zijn aan eenieder die mijn pad kruisten op welke manier dan ook.

Een kort verhaal over 2020 waarin ik dienstbaar mocht zijn aan de ander.

Ik wens iedereen een mooi en gezegend Kerstfeest toe en alle goeds voor 2021!

Zorg goed voor elkaar en blijf gezond.

In gebed en in Zijn Geest met elkaar verbonden waar we samen op weg gaan naar morgen. Vrede en alle goeds.

Zr. Anita Bouten SSpS

*Het 'simple' aanwezig
zijn als mens blijkt
een enorme kracht te
hebben.*

DIT IS DE DAG DIE DE HEER HEEFT GEMAAKT

Onze omstandigheden kunnen anders zijn, de situatie van ons leven kan anders zijn.

David, die dit schrijft, is zelf niet altijd op de top van een berg waar hij steeds kan zeggen: “Dit is de dag, die de Heer heeft gemaakt” en zijn ziel zegt “prijst de Heer”.

We hebben in de maanden vanaf maart 2020 en tot nu toe een onrustige tijd. Het zijn intensieve weken. Maar nog steeds is iedere dag mijn keus “Heer, U bent goed”. Waarom? Omdat Hij nooit is veranderd. Wij veranderen. Onze situatie verandert. Ons leven gaat op en neer. Maar God is altijd goed.

Gedurende deze coronacrisis is bijna alles verandert maar, de liefde is niet veranderd, liefde voor anderen en ook voor onszelf. Iedereen probeert om gezond te blijven: sporten, vitamines innemen en ook houdt men rekening met de anderhalve meter afstand. Er is zoveel creativiteit gecreëerd. De berichten via sociaal media helpen ons om dichterbij elkaar te komen.

De opgaande zon, de goedheid, de creativiteit, de passie en het gebed zijn ook niet veranderd. Zoveel gebeden klinken als een lied met een mooie melodie.

Laten wij in deze tijd van het coronacrisis ons bezinnen en dankbaar zijn dat dit de dag is die de Heer heeft gemaakt en ons gaf.

Zr. Lili Purwanti SSpS

*...bijna alles
verandert maar
de liefde is niet
veranderd...*

CORONA, JE VERANDERT MIJN LEVENSTIJL EN MIJN GEDACHTEN

Corona, je bent zo klein, we kunnen je niet zien met onze eigen ogen, maar je bent zo machtig dat ik je nooit eerder heb gezien.

Corona, je verandert mijn levensstijl en mijn gedachten.

Ik ben Vera. Ik ben geboren en getogen in het Verre Oosten. Ik woon in de gemeenschap met drie, een zuster werkt in het ziekenhuis en ze heeft het altijd druk, de andere zuster is een student.

Ik kwam op 25 januari 2020 naar Australië om Engels te leren. Ik studeerde slechts twee maanden op school en ik heb bijna vier maanden alleen in de gemeenschap geleefd.

Als spreker is de leerling op slot. Er wordt niet gepraat, ik zie geen mensen en ik kijk dag in dag uit naar de computer. Ik ben verdrietig en gestrest, maar ik weet niet hoe ik mijn gevoelens, gedachten en emoties in het Engels moet uitleggen.

Ik voel dat ik een zaadje in de grond ben. Er is alleen duisternis en nattigheid om me heen. Ik zat vol met lijden en worstelingen, maar ik weet niet hoe ik mezelf moet helpen ... dus begon ik na te denken: "Waarom laat God dit coronavirus komen? Waarom brengt God mij hierheen? Waarom moet ik de taal leren met spreken en luisteren? De vraag 'waarom' speelt veel in mijn gedachten af".

Beetje bij beetje realiseer ik me dat de taal alleen een medium is; wat belangrijk is: nederig te zijn, te zwijgen, te leven met twee zusters uit verschillende landen, tijd door te brengen met Jezus.

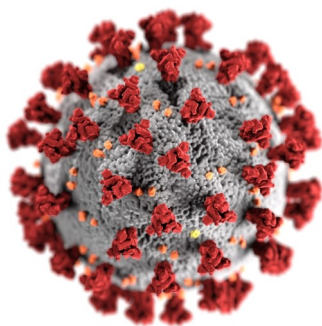
Tegelijkertijd heb ik ook veel dingen over de computer geleerd en een relatie opgebouwd met mijn klasgenoten en met onze zusters over de hele wereld. Het is een geweldige ervaring, maar het is ook een hele uitdaging voor mij. Een taal leren is altijd een hard leven, vooral op mijn leeftijd (50). Maar als mis-siezuster, hebben we geen beperkte tijd om te leren; en we gaan nooit met pensioen.

Bergen en rivieren lijken op geen enkele manier op elkaar, maar toen ik de vergelijking bedacht, vond ik een helder licht en een prachtig dorp.

Corona, je bent mijn vriend. Ik begraaf mijn hart diep door lockdown. Alles is Gods wil om een diep, zinvol leven te vinden. Er is altijd plaats voor ons.

Zr. Vera Juan SSPS

IS COVID-19 EEN CRISIS OF GENADE?

*Een grote dank
aan ons
personeel*

W e horen elke dag van dichtbij en van verre over Covid-19, maar als we er persoonlijk mee worden geconfronteerd, wordt het heel anders. Toen zuster Odetta ziek werd, twijfelden we er niet aan dat het corona zou zijn. Maar toen de dagen verstreken, vroegen we om de coronatest om zeker te zijn, of een besmetting had plaatsgevonden. En sindsdien twijfelden we er sterk aan of dit het vreselijke virus zou kunnen zijn. Terwijl we aan het wachten waren op het resultaat - meer dan twee dagen - vroeg ze vaak, heb ik corona? En op 12 oktober komt de uitslag en inderdaad was ze Covid-19 positief.

Toen kwamen de acties razendsnel, via Laverhof werden afspraken gemaakt om zuster Odetta over te plaatsen naar Heeswijk Dinther naar de corona-afdeling. De ambulance kwam meteen en met z'n drieën volgden we de ambulance in onze auto. De betrokken personeelsleden in Heeswijk waren zeer attent en zij gaven haar het thuisgevoel in haar kamer. Wij vulden de benodigde papieren in en lieten haar aan hun zorg over. We waren geschokt en perplex en we waren niet wijs genoeg om te besluiten dat we allemaal in kamerquarantaine moesten gaan.

Later kwam de een of de ander met symptomen en werden we getest en op 18 oktober 's avonds besloten wij als gemeenschap om in volledige lockdown en kamerquarantaine te gaan. Het gaf ons duidelijk het besef hoe afhankelijk we van elkaar zijn.

Wij zijn ons personeel dankbaar dat zij ons bijgestaan hebben met hun bereidheid en flexibiliteit. De medewerkers werkten extra uren en zagen af van vakantie. De administratieve medewerkers namen taken over van de mantelzorgers zoals nieuwe werkroosters plannen en boodschappen doen.

Ze hebben een vitale rol gespeeld in deze crisisperiode en we werden fantastisch verzorgd. EEN GROTE DANK AAN ONS PERSONEEL!

IS COVIS-19 EEN CRISIS OF GENADE?

We kregen ook veel liefde, zorg, gebeden en steun via vele bronnen, van ons generalaat, zusters uit Steyl, Duitse provincie, SSpS wereldwijd, onze SVD-broeders, vrienden en weldoeners. Er waren vier positieve gevallen in ons huis die strikt geïsoleerd waren. Door de genade van God en door vele helpende handen verliepen de zaken soepel. Zuster Odetta hield van het gemeenschapsleven; weg zijn van de gemeenschap en geen bezoek van haar medezusters is voor haar erg pijnlijk geweest. Wij leefden intens met haar mee en voelden ons hulploos en machteloos dat wij niet bij haar mochten zijn.

We zijn haar zus Lenie en haar man Henk Renders erg dankbaar dat ze elke dag zelfs soms twee keer per dag kwamen om haar te bezoeken en het was een grote steun voor zuster Odetta. Alhoewel ze af en toe enige tekenen van hoop toonde, realiseerden we ons dat haar gezondheid achteruitging.

Op de ochtend van 26 hoorden we dat het slechter ging en zuster Shyny vanuit Tilburg was bereid om haar te bezoeken. Het was inderdaad een zegen dat op het laatste uur van haar leven zuster Shyny en haar zus Lenie bij haar waren. Inmiddels is zuster Yuliana uit Den Haag ook in Uden om ons te helpen en de gastvrouwen te ondersteunen.

We konden geen begrafenis regelen of houden wat we graag voor zuster Odetta zouden hebben gedaan, maar ondanks de corona-beperkingen op 31 oktober hebben we zo goed mogelijk afscheid van haar genomen met een eervolle viering met pater Jan Hafmans CSsR als voorganger. Ondanks de beperkingen konden velen de viering online volgen en ze vonden het erg waardig en mooi. We zijn nog niet vrij van de pandemie, we moeten nog steeds de sociale afstand bewaren, we moeten de mondkapjes dragen. Hoe meer de beperking om samen te komen, hoe meer we verlangen naar gemeenschap en samenkomsten.

We hopen, we verlangen ernaar, we bidden vurig voor een tijd om vrij te zijn, om bij anderen te zijn om elkaar in liefde en mededogen te omhelzen. Moge God ons een gezonde “morgen” schenken.

Zr. Celine Padijnareannasseril SSpS

*Hoe meer de
beperking...
hoe meer we
verlangen
naar...*

GEMEENSCHAP IN BEWEGING

Community in Movement (CIM) is een Europees SSsP-project dat in mei 2017 is gestart om de urgente situatie van de vluchtelingen in Griekenland aan te pakken. Vanaf het begin werken we samen met de Jesuit Refugee Service (JRS). De missie wordt uitgevoerd door zusters uit verschillende provincies; de samenstelling van de gemeenschap is in de loop van de tijd veranderd omdat er enkele zusters ook weer naar de eigen provincie terugkeerden.

Tijdens het uitbreken van de coronacrisis en de lockdown was het voor onze zusters moeilijk om hulp te bieden aan de behoeftigen. Veel activiteiten die ze gewend waren uit te voeren konden geen doorgang vinden. Naast de zusters zijn er ook andere vrijwilligers die met JRS werken:

zowel jongeren uit allerlei landen als MBB-ers (Mission Beyond Borders).

Op dit moment kan JRS vanwege de coronabeperkingen niet veel (nieuwe) vrijwilligers en MBB-ers aannemen. Actueel telt de gemeenschap vier zusters: zuster Ewa (Ierland), zuster Viktoria (Oekraïne), zuster Carmen (Spanje-Portugal) en zuster Leoni (Steyl-Nederland).

De zusters zijn op dit moment betrokken bij verschillende projecten van JRS Griekenland. Bij Magistories (informeel onderwijs voor volwassenen), bij het Dagcentrum voor vrouwen en kinderen en bij Magazi (tweedehands kleding voor vluchtelingen). Daarnaast organiseren ze activiteiten voor kinderen en helpen ze bij het maken en uitdelen van voedselpakketten in het Caritascentrum. Van al deze projecten is misschien wel het meest uitdagende de aanwezigheid op Victoria Square (een stationsplein vlakbij onze woonplaats), waar de zusters activiteiten ondernemen met de kinderen.

Daar en op andere plaatsen zijn ze dagelijks getuige van de realiteit van mannen, vrouwen en kinderen. In hun ogen kunnen ze het verdriet lezen, de wanhoop en onzekerheid over de toekomst.

Het aantal vluchtelingen op straat neemt met de dag toe en kinderen en jonge meisjes worden vaak blootgesteld aan allerlei gevaren. Terwijl de aandacht van de media volledig uitgaat naar de Covid-19-pandemie, wordt de humanitaire situatie aan de grenzen van Europa, inclusief Griekenland, met de dag slechter. Elke dag zie je mannen, vrouwen en veel kinderen slapen op Victoria Square.

Daar organiseren de zusters niet alleen activiteiten voor de kinderen; ze nodigen ook vrouwen uit om naar het dagcentrum van JRS te komen, waar ze kunnen douchen, hun kleren kunnen wassen en afspraken kunnen maken met een maatschappelijke werker. Ze vinden er wat rust, een beetje comfort en zijn even van de straat af.

Te midden van zoveel chaos lijken de verschillende diensten die door de zusters en JRS worden verleend misschien nogal onbeduidend: een 'kleine pleister in een oceaan van lijden'. En toch: zónder deze pleister zou de oceaan nog veel groter zijn.

Laten we toestaan dat het kind in de kribbe ons uitdaagt, in deze voorbereidingstijd van Kerst, maar laten we óók uitgedaagd worden door al die kinderen in de wereld van vandaag die niet in een wieg liggen, met genegenheid gestreeld door hun moeders en vaders, maar die moeten leven in smerige, mensonwaardige omstandigheden. Kinderen die zich ondergronds verstoppen om aan bombardementen te ontsnappen, die leven op de trottoirs van grote steden of in het ruim van een boot vol immigranten (ontleend aan de homilie van Paus Franciscus, 24 december 2016).

Het zijn kinderen die u en ik uitdagen een persoonlijk antwoord te geven op indringende vragen als: Waar kan ik hen 'onderweg' zijn? Aan welke gebieden van mijn leven moet ik nog werken? Welke comfortzone moet ik achter laten om verder te gaan? Met welke kinderen in de marge kan ik afspreken en hoe kan ik hen een 'thuis'-ervaring geven om hen een echte Kerstmis mee te laten maken? Met wie kan ik samenwerken in een solidariteitsactie omwille van deze broeders en zusters in nood? Mogen deze vragen ons raken!

Zr. Celine Padinjareannasseril SSsP

*Het aantal
vluchtelingen op
straat neemt met
de dag toe*

EEN ONLINE GEDACHTEWISSELING OVER LAUDATO SI'

In zijn encycliek *Laudato Si'* (uit 2015, over de 'zorg voor ons gemeenschappelijke huis') roept paus Franciscus op tot gesprek en bekering. De KNR is ingegaan op de uitnodiging van de paus om aandacht te besteden aan *Laudato Si'*. De konferentie organiseerde een *Laudato Si'*-week met daarin een online-sessie voor jonge religieuzen in Nederland. Die vond plaats op zaterdag 23 mei 2020.

De sessie werd gefaciliteerd door de Dominicanessen. Verschillende congregaties namen er deel aan: de Benedictijnen van de Abdij van Egmond, SSpS, Het Werk, de Dominicanessen van Nashville en de Dominicanessen van Neerbosch.

HOUDINGEN VAN ECOLOGISCHE SPIRITUALITEIT

De aarde is ons gemeenschappelijke huis. Alle schepselen zijn waardevol en alle leven is met elkaar verbonden. Die erkenning vraagt om een houding van verbondenheid en eenheid die gericht is op de schepping als geheel.

De aarde is een kostbaar geschenk van God. Wij, mensen, hebben de orde van de schepping ernstig verstoord. Ecologische spiritualiteit heeft er baat bij dat wij die orde leren zien en begrijpen. Het is een spiritualiteit van bewustzijn, zorg en eerbied voor de schepping die maakt dat we respectvol met haar omgaan, dankbaar voor het geschenk dat onze Schepper aan ons heeft toevertrouwd.

Ecologische spiritualiteit wordt gevoed vanuit het bewustzijn van Gods aanwezigheid in alles en allen om ons heen en roept op tot een ascetische levensstijl: dat we leven met wat voldoende en noodzakelijk is.

Een houding van ecologische spiritualiteit vraagt speciale aandacht voor de armen omdat zij het meest te lijden hebben onder de gevolgen van de crisis.

HOE CONTRASTEREN DEZE HOUDINGEN VAN EEN ECOLOGISCHE SPIRITUALITEIT MET 'DE MENSELIJKE WORTEL VAN DE ECOLOGISCHE CRISIS'?

De huidige ecologische crisis heeft ons als mensheid wakker geschud. De gedachte dat alles maakbaar is en 'de verering van de onbeperkte, menselijke macht' moeten we achter ons laten. Consumentisme, individualisme, concurrentie, onverantwoord gebruik van hulpbronnen en goederen, onze wegwerpcultuur, de ongebreidelde en snelgroeiende technologische ontwikkelingen die eenzijdig gericht zijn op het maken van winst en niet gestoeld zijn op een ethisch kader: de aarde huilt om de schade die wij haar daardoor, vanuit een misplaatste houding van almacht, hebben toegebracht. Ze vraagt om bekering, dat is: om een ommekeer.

HOE KUNNEN WIJ, JONGE RELIGIEUZEN, BIJDAGEN AAN DE ZORG VOOR ONS GEMEENSCHAPPELIJKE HUIS?

Ecologische bekering is een voortdurend proces van bewustzijn en bewustwording. Het gaat om aandachtig leven: bewust omgaan met water en elektriciteit, het gebruik van plastic minimaliseren, kiezen voor recyclen en consuminderen. Elk bijdrage, of die nou groot is of klein, telt.

Bekering begint bij onszelf: wij kunnen in ons leven het goede voorbeeld geven en op die manier laten zien dat we keuzes maken vanuit een besef van de waarde van de dingen die we hebben en die om ons heen zijn. En wie deze waarden (nog) niet met ons delen, mogen weten dat we hen respectvol tegemoet treden. In dialoog kunnen we onze waarden voor elkaar verhelderen. Trainingen, seminars en lezingen kunnen onszelf en anderen scholen zodat we groeien naar een grotere, ecologische spiritualiteit, vanuit het dankbare besef dat God aanwezig is in alles en allen.

Dat wij in de moeilijke coronatijd die we momenteel doormaken tóch met elkaar – online – in gesprek konden zijn, mag gerekend worden tot de zegeningen van de techniek. Het delen van gedachten en reflecties hebben de deelnemers als zeer verrijkend en inspirerend ervaren: we spreken onze dank uit aan de organisatoren.

Zr. Medylyn Masajo SSpS

WERELDMAALTIJD

Volgens de voedsel- en landbouworganisatie FAO van de Verenigde Naties lijden er dagelijks 800 miljoen mensen honger. Alleen al op 11 september 2001 stierven ongeveer 36.000 kinderen aan de gevolgen hiervan.

De 'wereldmaaltijd' is een initiatief van GVS International onder leiding van Gerard Moorman, waaronder SSpS, SVD en SMA lid van zijn, en in samenwerking met Kiemkracht. Het is bedoeld om duurzame ontwikkeling, milieu en de Derde Wereld, kwesties onder de aandacht te brengen bij particulieren, parochianen en religieuzen.

De Clara en Franciscus-parochie, waarmee we samenwerken, neemt ook deel aan dit initiatief. Op 14 februari waren er 19 mensen aanwezig bij de wereldmaaltijd in de Anna Bonifatius-kerk.

Aan het begin van deze maaltijd nodigde pater Marianus ons uit om stil te staan bij het feit dat dit vooral het gevolg is van een ongelijke verdeling van het voedsel. Er is immers eten genoeg. Het voedsel is voldoende om tweemaal de hele wereldbevolking mee te voeden.

Deze activiteit is bedoeld om mensen te helpen in hun bewustwording: hoe om te gaan met het voedsel. Daarom maken we vegetarische en eenvoudige maaltijden: veel groenten, noten en producten zonder vlees. Het eten werd bereid door de zusters Eustokhia en Lili.

Tijdens de maaltijd gaf pater Augustin SMA informatie over het voedseltekort en over de situatie in Afrika. Hij legde het fenomeen van de Afrikaanse migraties naar Europa uit. De opbrengst van deze activiteit is bedoeld voor het onderwijs van de Mangyan-kinderen, een inheems volk op de Filipijnen.

Tot slot las zuster Melina een gedicht en een gebed voor. Het was een zinvolle, informatieve en een gezellige avond. En natuurlijk konden we genieten van het heerlijk en gezond eten tijdens de "wereldmaaltijd"!

Zr. Lili Purwanti SSpS

LAUDATO SI'-MIDDAG

In het kader van de Groene Kerk hebben we een Laudato Si'-middag georganiseerd. Dankzij de samenwerking tussen Kiemkracht, Jeannette Noëlhuis en Regio Clara en Franciscus Samenwerkingsverband.

Op 12 september in de tuin van de Urbanuskerk te Duivendrecht hielden we met 33 mensen een Laudato Si'-middag. Het was een mooi, sfeervol, waardevol en inhoudelijk rijk evenement. De deelnemers namen in twee rondes deel aan allerlei workshops, waaronder een scheppingswandeling, Lectio Divina rond Laudato Si', duurzaam bloemschikken, werken in de tuin, workshop met gebruik van kunst en meditatie over 'liefde voor en verbinding met de schepping'. En er was nog een ideeënbus.

De middag werd met een korte gebedsviering en met een barbecue afgesloten. Tijdens de gebedsviering die door pater Marianus SVD werd geleid, hebben we een speciale Laudato Si'-boom geplant. Tessa Koopmanschap (een kunstenares) had op een hout in mooie letters de datum gegraveerd. Elke deelnemer kreeg de kans om zand met een spade op te scheppen. Deze beweging bevordert het gevoel bij de boom te horen en het is een heel mooi aandenken. Over 15 jaar zal die boom er staan met prachtige bloesem in het voorjaar en heerlijke vruchten in de zomer! En met de schakeringen in de herfst!

Zr. Lili Purwanti SSPS

AMSTERDAM-OOST STAAT IN HET TEKEN VAN OECUMENE

Overweging van zr. Melina op 27 sept. 2020 tijdens
de Woord-en communieviering in de Anna-Bonifatius-parochie

Toen ik in groep 5 zat, in onze klas maatschappijleer, tekende onze lerares een afbeelding op het krijtbord: een eivormige cirkel en hierin schreef ze het woord GOD. Onder de cirkel waren vijf stralen en op elke straal schreef ze vervolgens: katholiek, protestant, jood, orthodox, islam. Vijf godsdiensten! Ze benadrukte een heel belangrijk feit: de God van deze godsdiensten is één en dezelfde God. Ze noemde deze God met verschillende namen: Drie-ene God Vader Zoon en Heilige Geest, Jahweh, Allah. We hebben allen maar één God maar we roepen God op verschillende manieren aan zoals wij het gewend zijn. Deze afbeelding blijft tot nog toe in mijn geheugen gegrift. Het maakte, op mij als scholier, een heel krachtige indruk.

*Ze noemde
deze God met
verschillende
namen...*

Toen ik nog een kind was, woonde mijn familie dicht bij een protestantse kerk. Ik herinner me nog dat op 24 december, 's middags, ik bij hen mee deed met de kerstviering voor kinderen. En 's avonds gingen we naar onze katholieke kerk. Ik vond dit allemaal geweldig! Deze ervaringen hebben me enigszins gevormd, hoe eenvoudig dan ook, om respect, bewondering en waardering in mijn jonge hart en verstand te voelen voor andere kerken, voor andersgelovigen. Eerlijk gezegd heb ik toen al gevoeld dat katholieken en protestanten beiden goede christenen zijn.

Maar de geschiedenis laat ons zien wat er gebeurde tussen hen. "Als christenen uit verschillende kerken en tradities dragen we helaas een zware last van wederzijds wantrouwen, bitterheid en achterdocht met ons mee. Wij danken God voor het ontstaan en de groei van de oecumenische beweging in de afgelopen eeuw. We ontmoeten christenen uit andere tradities en bidden samen om eenheid in Christus" (uit het boekje 'oikumene'). Zoals Johannes in zijn Evangelie Jezus' verlangen uitdrukt in het gebed: 'Niet voor hen alleen bid ik, maar voor hen die door hun woord in Mij geloven, opdat zij allen één mogen zijn zoals Gij, Vader, in Mij en ik in U.'

"Deze ontmoetingen met diverse christenen en met anders gelovigen moedigen ons aan om met elkaar op te trekken, ons met elkaar te verzoenen, elkaar te vergeven en te aanvaarden. De bagage van ons verleden mag ons niet daarvan weerhouden. De Heer wil dat we deze ballast loslaten om ruimte te scheppen voor Gods grote daden" (uit het boekje 'oikumene').

Hierbij is Christus ons licht en onze gids. Zonder zijn licht en leiding, zonder zijn Heilige Geest, zou het moeilijk zijn respect, begrip en liefde te geven aan onze broeders en zusters die anders zijn in hun manier van geloven, denken en doen. Het is goed dat Jezus ons daaraan herinnert: 'dat zij allen één mogen zijn'.

“Daarom is het van belang dat christenen Christus *niet* uit het oog verliezen. Anders worden we angstig en vervreemden wij van elkaar. Als we Christus zoeken als onze enige hoop op redding, brengt Hij ons ook dichterbij elkaar. We weerspiegelen Zijn licht dan duidelijker en worden een zichtbaar teken van Jezus, die het licht van de wereld is” (uit ‘oikumene’). Dan zijn we ook in staat om de verschillende gaven die St. Paulus in de eerste lezing (1 Kor. 12, 4-11) opnoemde goed te gebruiken, om onze kerkgemeenschappen te versterken en te laten groeien tot welzijn van allen. Onze verschillende gaven en talenten ten dienste te stellen aan onze medemens, aan onze kerkgemeenschappen, aan onze samenleving: dit is wat God wil. Samen bidden, samen doen, samenwerken verbindt ons; verbindt ons met de éne God, die alles in allen tot stand brengt.

Voor de katholieke traditie heeft het Tweede Vaticaans Concilie baanbrekend werk verricht via de concilietekst *Nostra Aetate*, d.w.z. In onze tijd. In dit document heeft de katholieke kerk haar waardering en hoogachting voor niet-christelijke godsdiensten zoals de islam geuit. “Bij haar opdracht om de eenheid en de liefde tussen de mensen, zelfs tussen de volkeren te bevorderen, schenkt zij (dat wil zeggen, de katholieke kerk) hier allereerst aandacht aan datgene wat de mensen gemeen hebben en aan datgene wat hen tot onderlinge lotsverbondenheid leidt.”

Hier in Amsterdam-Oost hebben we al wat activiteiten die we samen doen. Zoals de jaarlijkse oecumenische viering. Pater Marianus, Diaken Han Hartog, dhr. Rene van Eunen en ik doen regelmatig mee met de BIO - vergadering van protestantse, katholieke, joodse en islamitische godsdiensten. BIO staat hier in Amsterdam Oost voor Breed Interreligieus Overleg. Op 7 september jl. hadden we een spreker uitgenodigd, een moslim, die werkt bij het stadsdeel Amsterdam Oost, afdeling Veiligheid. Hij vertelde dat hij de opdracht krijgt van de gemeente om de moslim-jongeren te helpen, zodat ze zich niet in het radicaliseringsproces belanden. Ons AB-koor doet ook regelmatig mee met de vieringen die georganiseerd zijn voor Marokkaanse vrouwen, de Ketikoti, en nog meer andere activiteiten. Dit zijn tastbare en praktische voorbeelden van oecumene in onze wijk. Dat wil zeggen: er is sprake van een vanzelfsprekend groeien naar sociale en religieuze eenheid.

Laat ons met Jezus bidden dat wij allen één mogen zijn als gelovigen hoewel wij ook verschillen in bepaalde aspecten van onze manier van geloven en beleven. Laat respect, begrip, liefde en zorg voor elkaars welzijn de boventoon voeren. Want wanneer we dit doen dan kunnen we met elkaar in vrede leven, alle christenen van diverse pluimage, met de joden, ook met onze moslimbroeders en -zusters. Hier in Amsterdam Oost komen we veel van hen tegen. Dat wij elkaar in de ogen kunnen zien en kijken.
Dat wij één mogen zijn, Amen!

Zr. Melina Polo SSpS

*Laat respect,
begrip, liefde
en zorg voor
elkaars welzijn
de boventoon
voeren*

FELICITY SALINA

Felicity is een jonge vrouw, die de kans kreeg om in het kader van een uitwisselingsprogramma te werken bij het internationale gerechtshof. Omdat ze geen huisvesting had, benaderde ze ons en hebben we haar een tijdje in onze gemeenschap opgenomen. Ze schrijft deze brief uit dankbaarheid.

Lieve zr. Celine

Ik hoop dat deze brief je in goede gezondheid bereikt. Ik heb enorm genoten van het gezelschap van de zusters Yuliana, Elvira en Martini voor de hele zes maanden van mijn verblijf. Ik kreeg een overvloed aan lessen over onafhankelijk en toch verantwoordelijk zijn, evenals de waarde van saamhorigheid en wederzijds respect. Hoewel mijn ervaring enigszins afweek van mijn oorspronkelijke plannen - dat wil zeggen dat ik vanwege Covid-19 niet op mijn kantoor kon werken - hadden de zusters veel begrip voor mijn situatie. Ze waren zo vriendelijk en gastvrij de ruimte te geven die ik nodig had om mijn werk te doen, volgens mijn eigen schema. Alles bij elkaar genomen, had ik niet kunnen vragen om op een betere plek te wonen.

Ik wil heel graag van deze gelegenheid gebruik maken om u en de rest van de provincie ook te bedanken voor uw gastvrijheid. Ik begrijp dat het aanbieden van een accommodatie voor zo'n prijs bepaalde offers aan uw kant moet hebben gebracht. Het kan ook noodzakelijkerwijs een extra druk op de middelen van de missie en gemeenschap hebben gelegd. Ik ben erg dankbaar dat ondanks deze gevolgen u bereid bleef om een helpende hand uit te steken toen ik het meest in nood was. Ik realiseer me dat we, gezien de omstandigheden, niet de kans hebben gehad elkaar voor de laatste keer persoonlijk te ontmoeten voordat ik uit Nederland vertrok. Hoewel het ideaal zou zijn geweest om persoonlijk afscheid te nemen, maar helaas de omstandigheden hebben ons tegengewerkt. Toch hoop ik met oprechtheid dat u en alle zusters veilig en gezond blijven.

Nogmaals hartelijk dank voor uw vriendelijkheid en gastvrijheid.

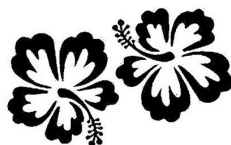
Felicity Salina

Vertaald door Zr. Celine Padijnareannasseril SSsP

WANNEER MIJN LEVEN TEN EINDE LOOPT

Wanneer mijn leven ten einde loopt, dan kijk ik even terug, omdat ik graag bedanken wil.

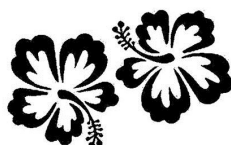
Ik dank U, God, voor alles wat ik van anderen mocht ontvangen, voor mensen die met mij verbonden zijn geweest, in trouw, zorg en liefde, die mijn verdriet hebben gedeeld, die mij hebben laten delen in hun geluk.

Ik dank U, God, voor allen die in stilte aan mij hebben gedacht, voor hen die attent waren in de kleinste dingen van alle dag; mensen die konden troosten, mensen met hart, vol barmhartigheid en verzoening.

Ik dank U, God, voor allen die mij konden bezielen, mensen die een bevrijdend woord konden spreken, mensen die konden luisteren, mensen die zomaar nabij waren, mensen die mij rust konden geven en van mij hielden.

Ik dank U, God, voor mensen wie ik iets mocht betekenen, mensen die mijn liefde durfden ontvangen, speciaal kinderen, mensen die op mij konden wachten, mensen die mij een kans hebben gegeven, mensen die konden vergeven.

Ik dank U, God, voor mijn goede ouders, broers en zussen, familie en vrienden heel bijzonder voor al mijn medezusters, mijn geestelijke begeleiders, de verzorging in Het Retraitehuis, zij allen hebben het mede mogelijk gemaakt, om in liefde en trouw, als dienaars van Uw Heilige Geest te mogen leven.
Mijn God ik dank voor mijn missionaire roeping.

Zr. Sophine W.H. Verschuuren

Zr. Sophine Verschuuren SSps

ZR. SOPHINE, WILHELMINA HENDRICA VERSCHUUREN

Geboren : 28-10-1930 Stiphout
Ingetreden : 15-10-1951 Mariabosch Baexem
Eerste geloften : 02-01-1955 Mariabosch Baexem
Eeuwige geloften : 02-01-1960 Mariabosch Baexem
Overleden : 04-01-2020 Uden
Begraven : 08-01-2020 Uden

Zuster Sophine werd geboren te Stiphout / Noord Brabant op 28 oktober 1930 en groeide op in een gezin van negen kinderen, waarvan zij de zevende was. Thuis op de boerderij genoot zij van een warme, gezellige en onbezorgde jeugd. Al jong wist zij dat ze in het onderwijs wilde gaan. Na de oorlog (1945) ging ze naar de Kweekschool en slaagde voor onderwijzeres. Dat was haar ideaal: de zorg voor de jeugd en met name de zorg voor kinderen die weinig kansen hadden. Daarom wilde ze graag naar de missie gaan en sloot ze zich in oktober 1951 aan bij onze congregatie. Helaas ging haar droom niet in vervulling vanwege haar gezondheidstoestand. Maar wel heeft zij als onderwijzeres in het Basisonderwijs in Treebeek missionair werk kunnen verrichten. Doordat in de “mijnstreek” veel buitenlandse arbeiders werkten, vaak met grote gezinnen, heeft zij in de school en ook door haar vele huisbezoeken, veel van haar innerlijke rijkdom door kunnen geven aan de kinderen en hun families.

Als religieuze had zij in de congregatie een nieuwe naam gekregen: Sophine, afgeleid van de Griekse naam Sophine, wat betekent “wijsheid”. Deze wijsheid kwam haar heel goed van pas. Klassen van 50 kinderen van allerlei nationaliteiten was geen uitzondering. Veel jaren heeft zij in Treebeek haar krachten ingezet niet als “school-juf” maar als “school-moeder”, zoals de kinderen haar noemden. Ze wilde de kinderen vertrouwen meegeven, mogelijkheden en ruimte creëren om de beste krachten en gaven naar boven te halen, zodat ze konden worden wie ze zijn. Zuster Sophine was een gemeenschapsmens, leefde mee met haar medezusters en hun werkzaamheden, wereldwijd. Zij was verwonderd over de Schepping en voelde daarvoor haar verantwoordelijkheid. Ook haar familie had een grote plaats in haar leven.

Toen zij vanwege de gezondheidstoestand de school moest verlaten kreeg ze andere kansen, zoals ziekenbezoek, aandacht voor vluchtelingen, catechese, doopvoorbereiding, kerkopbouw. Helaas bleek na verloop van tijd dat ook dat te zwaar werd voor haar hart en ging ze naar onze zusters in Uden naar het verzorgingshuis. Zelf was ze vaak verwonderd dat ze zo oud mocht worden. Daarvoor was ze echt dankbaar. Heel geleidelijk namen haar krachten verder af, ze voelde het einde naderen en was voorbereid om afscheid te nemen. “Het is goed zo”, hoorden we haar vaker zeggen. Op zaterdag 4 januari 2020 is ze heel rustig ingeslapen.

We zijn dankbaar dat we haar zo lang in ons midden mochten hebben. Moge zij nu voorgoed in Gods eeuwige Vrede leven.

Zr. Marie José Geurts SSsP

ZR. BERNADINA, ANNA MARIA GERTRIDIS NIJS

Geboren : 06-07-1926 Nederweert Bisdom Roermond
Ingetreden : 13-10-1955 Mariabosch Baexem
Eerste geloften : 02-07-1958 Mariabosch Baexem
Eeuwige geloften : 06-07-1964 Mariabosch Baexem
Overleden : 30-04-2020 Uden
Begraven : 06-05-2020 Uden

Zuster Bernadina groeide op in een gezin van zes kinderen, twee jongens en vier meisjes. Als tweede meisje leerde zij al jong mee te zorgen voor het grote gezin. Zij hadden een agrarisch bedrijf en wisten van aanpakken. In het gezin werd de basis gelegd voor een leven in geloof en vertrouwen. Zij was begaan met mensen, vooral met kinderen en armen. Zij wilde missiezuster worden en trad op 29 jarige leeftijd in Mariabosch te Baexem in. Haar missie lag in Nederland, waar ze zich vele jaren met hart en ziel en met de nodige humor heeft ingezet voor het retraitswerk. De retraitsanten werden altijd gastvrij ontvangen in brandschone kamers. Het was haar manier om mensen liefdevol tegemoet te treden. Haar leven stond in het teken van dienstbaarheid, eenvoud en dankbaarheid. Haar missionaire hart was wereldwijd. Na alle werkzaamheden zat ze graag te tekenen, schilderen, borduren en kaarten te maken.

Bij veel mensen in Uden was zuster Bernadina jarenlang bekend als de ijverigste sponsor bij de jaarlijkse fietstocht de “Trap-In” (Sponsors ten bate van de Udense missionarissen).

Haar familieband was hecht en had een grote en liefdevolle plaats in haar leven. En vooral heeft ze genoten van haar reis naar en verblijf in Australië toen ze samen met haar zus en nichten haar broer hebben bezocht. Zuster Bernadina leefde vanuit een diepe verbondenheid met haar Heer. Bidden en werken, ora et labora, was haar levenshouding. Veel jaren was zij lid van een gebedsgroep in Uden. Zelf zei ze : “Ik bid voor jullie allemaal. Ja, we moeten bidden voor alle mensen”. Dat was en bleef haar missietaak tot op hoge leeftijd. Zij had een rotsvast Godsvertrouwen. Psalm 23 was haar dierbaar.

“Al moet ik het duister in van de dood, ik ben niet angstig,

U bent toch bij mij, onder uw hoede durf ik het aan”.

Dankbaar voor haar leven in dienstbaarheid en trouw hebben we op 30 april afscheid moeten nemen van zuster Bernadina. Helaas konden slechts alleen de medezusters van het Arnoldusklooster haar op 6 mei naar haar laatste rustplaats op ons kloosterkerkhof begeleiden in verband met de landelijke voorschriften betreffende het coronaprobleem. De afscheidsviering vond plaats bij onze Mariagrot die we via een livestreamverbinding konden volgen, ook op het kerkhof. Vooral ook was het fijn voor haar familie, zelfs vanuit Australië wisten we hen ‘aanwezig’. Zij werd in een zeer besloten kring begraven. Moge zuster Bernadina nu voorgoed in Gods eeuwige vrede en vreugde leven!

Zr. Marie José Geurts SSps

ZR. MONIQUE, MARIA JOSEPHINA BERENDS

Geboren : 11-11-1934, Arnhem
Ingetreden : 13-02-1958 Mariabosch Baexem
Novice : 02-01-1959 Mariabosch Baexem
Eerste geloften : 02-01-1961 Mariabosch Baexem
Eeuwige geloften : 06-01-1967 Mariabosch Baexem
Overleden : 27-07-2020 Uden
Begraven : 31-07-2020 Uden

Zuster Monique groeide op als 10de in een gezin van 11 kinderen. Moeder stierf vroeg toen Monique nog pas 7 jaar was. De familieband was hecht. Zorgen voor elkaar was een vanzelfsprekendheid. Wellicht gaf de confrontatie met ziekte en oorlog haar het verlangen om de zorg in te gaan. Ze volgde de opleiding verpleegkundige en trad vervolgens in op 24 april 1958 te Baexem.

Na de religieuze vormingstijd en enkele jaren in Nederland als verpleegkundige gewerkt te hebben kreeg zij missiebenoeming voor Java en vertrok ze op 09-09-1968 naar Indonesië. Vele jaren heeft ze als hoofdverpleegkundige gewerkt in het “RSK St. Vincentius a Paulo” ziekenhuis in Surabaya. Behalve de zorg voor de zieken ging haar aandacht ook uit naar de armen en minderbedeelden. Ze probeerde de positie van de vrouwen te verbeteren en startte een opleiding voor meisjes die zich de opleiding verpleegkundige financieel niet konden veroorloven. Ook vond zij een weg om arme zieken op te kunnen nemen in het ziekenhuis door van rijkere zieken een grotere bijdrage te vragen.

Na 34 jaar haar beste krachten gegeven te hebben aan het welzijn van haar geliefde mensen in Surabaya keerde zuster Monique vanwege gezondheidsproblemen op 24-02-2010 voorgoed terug naar Nederland. Het is bewonderingswaardig hoe zij omging met de beperkingen die de ziekte van Parkinson meebracht. Ze bleef steeds kijken en zoeken naar wat wél nog kon en hoe ze andere mensen kon helpen: ze bleef mee zorgen voor ons Jaarblad “Onder Ons”; hielp de beleidsmedewerkster bij het bijhouden van het archief; bood velen een luisterend oor, legde contacten met de medebewoners van “Het Retraitehuis” en-zovoort.

Met interesse en belangstelling en een kritische blik bleef ze de ontwikkelingen binnen Kerk en Maatschappij volgen. Ze hield van een pittig gesprek, was lid van de groep ‘Bijbeldelen’ en was bij toneeloptredens een humoristische gangmaakster. Monique was een echt gemeenschapsmens. Ook de contacten met haar familie waren voor hen allen zeer kostbaar.

De laatste maanden zag ze hoe medebewoners leden onder het isolement ten gevolge van de problemen veroorzaakt door het coronavirus. Ze was met hen begaan. Zelf vond ze troost in de rondjes die ze liep in onze tuin. Ze voelde zich een bevoorrecht mens. Zuster Monique was een tevreden mens met wat het leven haar schonk.

Op zondag 12 juli kwam zuster Monique ten gevolge van een val in het ziekenhuis terecht. Na ruim een week mocht zij weer naar huis omdat verdere hulp niet meer mogelijk was. Maandag 27 juli is zij op middernacht overleden. Enkele zusters zongen “De Heer Hij zegene en behoede u, de Heer doe Zijn aanschijn over u lichten en geve u vrede”. Bij het Amen blies zuster Monique de laatste adem uit alsof ze wilde zeggen: het is goed zo. Wij zijn dankbaar dat we haar zolang in ons midden mochten hebben. Wij danken dat zij was zoals ze was. Dat zij nu mag voortleven in Gods eeuwige vreugde en vrede is onze wens en gebed. We gaan Zr. Monique missen!

Zr. Marie José Geurts SSpS

ZR. ODETTA, MARTINA PETERS

Geboren : 30-11-1932 Sint Oedenrode
Ingetreden : 15-10-1951 Mariabosch Baexem
Eerste geloften : 02-07-1954 Mariabosch Baexem
Eeuwige geloften : 02-07-1960 Mariabosch Baexem
Overleden : 26-10-2020 Heeswijk-Dinther
Begraven : 30-10-2020 Uden

Je hebt genoeg aan mijn genade. Kracht wordt juist in zwakheid volkomen. Dus zal ik het van alles roemen op mijn zwakheden. Dan zal de kracht van Christus in mij wonen. Want als ik zwak ben dan ben ik sterk. 2 kor. 12:9-11

Zr. Odetta is geboren op 30 november 1932 in St Oedenrode in een eenvoudig arbeidersgezin, bestaande uit 9 kinderen. Ze was de vierde in de rij. Al op zeer jonge leeftijd wist ze dat ze zuster wilde worden en wel missiezuster, maar ook onderwijzeres. Op de lagere school werd er verschil gemaakt tussen arme en rijke kinderen en dat raakte ze. Opkomen voor minder bedeelde mensen werd haar missie.

De missiecongregatie Dienaressen van de Heilige Geest leerde ze via het tijdschrift: "De Katholieke Missiën" kennen en in 1951 meldde ze zich aan als postulant. Na de nodige vorming heeft ze in het onderwijs, in alle eenvoud en bescheidenheid met haar gave en talenten bijgedragen aan de ontwikkeling van jonge vrouwen en moeders in Nederland en Indonesië. Op haar geliefde Flores heeft ze zelfs onder primitieve omstandigheden, in de Manggarai daar invulling aan gegeven. Er ontstond een hechte onderlinge band met de kampongmeisjes, ze werd zelfs "Ibu" of moeder genoemd. Van de stichteres moeder Josefa weten we dat ze zichzelf op de achtergrond stelde als het ging om anderen te helpen en te troosten. Ook heeft ze op deze wijze invulling gegeven aan haar roeping. Vanuit een diep religieuze houding heeft ze ook in leidinggevende functies en als overste, aan datgene wat aan het leven diepte en vrede geeft doorgegeven zoals; liefde, geloof, gebed, trouw, vriendschap, vergeving, geborgenheid en hoop. Positief en met een goed inlevingsvermogen heeft ze dicht bij mensen gestaan.

Geïnspireerd door de H. Geest, is zij in diepe verbondenheid met God haar levensweg gegaan. God was haar diepste vreugde en deze vreugde wilde zij graag delen en doorgeven aan anderen. Zo gaf ze enthousiast de spiritualiteit van de congregatie door. Ze probeerde het vuur van de Geest brandend te houden in mensen die hiervoor openstonden, zoals in de Missie Heilige Geest Gemeenschap en in de liturgie. De laatste tijd heeft ze wat betreft gezondheid veel moeten doorstaan en dit heeft ze op een bewonderingswaardige wijze gedragen.

Nooit klagend of vragend, vertrouwend op God heeft ze haar kruis aanvaard en steeds keek ze naar wat wel mogelijk was. Een paar weken geleden werd ze als gevolg van het gevreesde virus overgeplaatst naar Heeswijk Dinther.

Ze keek dankbaar terug op haar vruchtbare leven en wij zijn dankbaar dat wij haar hebben mogen kennen. Er is een uitspraak van moeder Josefa die op haar van toepassing is: "Hoe meer wij geven destemmer geeft God ons". Daarom mogen wij er nu van uitgaan dat het u, bij God, aan niets zal ontbreken. Zr. Odetta namens al uw medezusters dank u wel.

*Een zalig kerstmis en
een gezegend nieuwjaar 2021*

Verzoek: Als u foto's stuurt naar de redactie, graag met verduidelijking.

Uitgever:

Missiezusters Dienaressen v.d. Heilige Geest

Provincie Nederland

Cover:

Een vrouw met een masker.

Redactie:

Zr. Melina Polo, Zr. Lili Purwanti, Tineke Verkuijlen

Adres:

Provinciaal Missiezusters Dienaressen v.d. Heilige Geest

Volkelseweg 30 E, 5405 NA UDEN

Wij hopen op medewerking van u allen: als u een bijdrage voor een artikel voor ons contactblad heeft, vragen we deze bijdrage te zenden vóór 15 oktober 2021 naar ons e-mailadres:

newonderons@gmail.com